

Kiertotalouslakityöryhmän ehdotukset ja niiden jatkovalmistelu

Eduskunnan ympäristövaliokunta 24.3.2026
Jussi Kauppila & Riitta Levinen & Olli Laukkanen

Kiertotalouslakityöryhmän mietintö

- Työryhmä 6/2024-2/2026
- Mietintö osoitteessa <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-361-286-0>
- Kokonaisuudistus, tarkoituksena säätää jätelain (646/2011) korvaava kiertotalouslaki
- Kiertotalouslakityöryhmä keskittyi kiertotalouden edistämisen kannalta keskeisiin muutoksiin
 - Kiertotalouslain keskeiset ohjauskeinot ja muutettavat pykälät (65 pykälää) perusteluineen
 - Mietintö ei kata säännöksiä, jotka siirtyisivät vähäisin muutoksin jätelaista kiertotalouslakiin (koko laissa yhteensä yli 230 pykälää)
- Lisäksi mietintöön on koottu muita kiertotalouden kannalta merkityksellisiä ohjauskeinoja, joista osassa valmisteluvastuu on toisella ministeriöllä tai jotka toteutetaan jossakin toisessa lainsäädäntöhankkeessa (ml. asetusmuutokset)

Työryhmän mietinnössä esitetyt keskeiset keinot kiertotalouden edistämiseksi (1)

- **Taloudelliset ohjauskeinot keskeisiä (mietinnössä jakso 3.1)**

- Nykyinen taloudellinen ohjaus ei kannusta riittävästi luonnonvarojen kulutuksen vähentämiseen kestäväälle tasolle, kiertotalouden liiketoimintamallien riittävän nopeaan yleistymiseen ja skaalautumiseen, eikä kierrätettyjen raaka-aineiden käyttöön taloudessa neitseellisten luonnonvarojen korvaajana.

- **Uudet (normiohjauksen) ohjauskeinot**

- Julkiset hankinnat: hankintayksiköiden strategiset suunnitelmat + yksittäiset hankinnat suunniteltava siten, että olennaiset kiertotalouteen liittyvät näkökohdat otetaan hankinnassa huomioon; ulosrajattuina pienet yritykset ja pienet hankinnat (mietinnössä jakso 2.1.3)
- Kiertotaloussuunnitelma (vrt. jätesuunnitelma): valtioneuvoston päätös, keskeiset tavoitteet ja toimet, kertomus eduskunnalle 3 vuoden välein (mietinnössä jakso 2.1.4)

Työryhmän mietinnössä esitetyt keskeiset keinot kiertotalouden edistämiseksi (2)

- **Jo käytössä olevan ohjauksen vahvistamista**
 - Seuraamusjärjestelmän tehostaminen: rangaistusluonteisen hallinnollisen seuraamusmaksun käytön laajentaminen ja sujuvoittaminen (mietinnössä jakso 3.2)
 - Jätteitä koskevan ympäristötiedon julkisuuden ja saatavuuden parantaminen (mietinnössä jakso 2.4.2)
 - Tuottajavastuujärjestelmän tehostaminen: useita pienempiä muutosehdotuksia, jolla pyritään mm. vähentämään vapaamatkustusta ja lisäämään tuottajayhteisöjen toiminnan avoimuutta (mietinnössä jakso 2.3)

Työryhmän mietinnössä esitetyt keskeiset keinot kiertotalouden edistämiseksi (3)

- **Etusijajärjestyksen tiukentaminen (mietinnössä s. 35-38)**
 - Ensisijaisesti edistettävä tuotteen uudelleenkäyttöä ja ehkäistävä jätteen syntymistä
 - Jos jätettä syntyy:
 1. valmistelu uudelleenkäyttöön
 2. mahdollisimman korkealaatuinen kierrätys
 3. hyödyntäminen muulla tavoin, ml. hyödyntäminen energiana
 4. loppukäsittely
 - Etusijajärjestys suoraan toiminnanharjoittajia velvoittavana laajenisi tuotantotoiminnasta muuhun toimintaan (esim. kaupan ala).
 - Huom! Kyseessä joustava normi, jota tulkitaan ”siten, että saavutetaan elinkaaren aikaiset vaikutukset huomioon ottaen lain tarkoituksen kannalta paras lopputulos”

Työryhmän mietinnössä esitetyt keskeiset keinot kiertotalouden edistämiseksi (4)

- **Muut käytännön jätehuoltoa koskevat, kierrätystä edistävät sääntelytoimet**
 - Yleinen velvollisuus lajitella jätteet järjestetyn erilliskeräyksen mukaisesti (mietinnössä s. 68-71)
 - Kierrätyskelpoisen yhdyskunta-, pakkaus- ja rakennus- ja purkujätteen kerääminen energiajätteenä kiellettäisiin (mietinnössä s. 76-81)
 - Erilliskerätyn, kierrätyskelpoisen jätteen polttaminen ja sijoittaminen kaatopaikalle kiellettäisiin (mietinnössä s. 81-85)
 - Yhdyskuntajätteen ja pakkausjätteen erilliskeräysvelvollisuuksien tiukentaminen: asetusmuutoksia arvioidaan kevään aikana, luonnokset lausunnoille syksyllä 2026 (mietinnössä jakso 3.7)

Työryhmän mietinnössä esitetyt keskeiset keinot kiertotalouden edistämiseksi (5)

- **Neuvontaa ja tiedottamista koskevat, kierrätystä edistävät sääntelytoimet**
 - Kiinteistön haltijan velvollisuus jakaa tietoa lajitteluohjeista ja lajittelun vaikutuksesta jätemaksuihin (mietinnössä s. 86-87)
 - Jätehuollon palveluita tarjoava ei saisi tarjota voimassa olevien säännösten ja määräysten vastaisia jätehuoltopalveluita ja sen olisi sisällytettävä palveluun neuvontaa säännösten ja määräysten mukaisesta erilliskeräyksestä ja lajittelusta (mietinnössä s. 87-88)
 - Kunnan velvollisuus osoittaa riittävä rahoitus tiedotukseen ja neuvontaan (mietinnössä s. 88-90)

Jatkovalmistelu kahdessa vaiheessa

I. Jätelain muutos (HE 2026)

- Jätteen erilliskeräys- ja kierrätysasteen nostamista koskevat toimet, joilla vastataan rikkomusmenettelyihin (yhdyskuntajätteen kierrätysaste, SER-keräysaste) ja komission varhaisvaroitukseen (yhdyskunta- ja muovipakkausjätteen kierrätysaste)
- Mahdolliset muut kiertotalouslakityöryhmän ehdottamat toimet, jotka katsotaan tarpeellisiksi ja ehditään valmistella (HE annettava alkusyksystä 2026)

II. Kiertotalouslaki, eli jätelain kokonaisuudistus (HE seuraavalla hallituskaudella)

- Kiertotaloussuunnitelma, julkisia hankintoja koskeva sääntely, jäte- ja tuotetiedon julkisuus ja saatavuus
- Seuraamusjärjestelmä (hallinnollinen seuraamusmaksu, rangaistussäännös)
- Tuottajavastuujärjestelmää koskeva sääntely
- Muut muutokset, joita ei sisällytetä vuoden 2026 säädöshankkeisiin; ml. ajankohtainen EU-sääntely

HE 2026: pääsisältö ja aikataulu

- Jätelain muutos x pykälää + harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 6 §:n muutos
- Lausunnoille huhtikuussa 2026 (lausuntoaika 4 viikkoa)
- HE mahdollisimman aikaisin syyskaudella 2026 (merkitty vkolle 42)
- Voimaan kevätkaudella 2027 (mahdollisesti tarvittavin siirtymäsäännöksin)

Jäteasetuksen muutos erilliskeräyksen laajentamiseksi

- Jätteen erilliskeräysvelvollisuuksien laajennukset: kotitalouksien ja yritysten & yhteisöjen bio- ja pakkausjäte
- Arvioidaan **kiinteistöittäistä ja alueellista** erilliskeräystä koskevien vaatimusten tiukentamista kiertotalouslakityöryhmässä hahmoteltujen vaihtoehtojen pohjalta
- Jäteasetuksen muutos ei ole sidottu jätelain muutosten aikatauluun, koska tarvittavat asetuksenantovaltuudet on jo voimassa olevassa jätelaissa
 - Tehdään kevään ja kesän aikana lisäselvityksiä ja käydään sidosryhmäkeskusteluja, tavoitteena saada asetusluonnos lausunnoille syksyllä 2026.
 - Osalla sidosryhmistä vahvoja epäilyjä erilliskeräyksen laajentamisen kustannustehokkuudesta, mutta on ilmeistä, ettei EU:n asettamia kierrätystavoitteita ole mahdollista saavuttaa ilman erilliskeräyksen laajentamista ainakin joiltain osin.

jussi.kauppila@gov.fi

oli.laukkanen@gov.fi

riitta.levinen@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment